

הגישה ההוליסטית בסייעוד ושיקום: סוגיות ויישומים קליניים

השלמה לתואר ראשון לאחים ואחיות מוסמכות

שנת הלימודים תשע"א

קורס מס': 01ב290.1749

מרצה: ד"ר ביאטריס שחם, RN

מטרת הקורס היא להעמיק בסוגיות הוליסטיות טיפוליות בסייעוד ושיקום. הקורס יעסוק באינטראקציה בין גוף, נפש וסביבה והשפעתם על בריאות האדם: נבחן את מקומם של הערכות, משאבים אישיים ואישיותיים, אסטרטגיות התמודדות והשלכתם על איכות החיים של חולים במהלך מחלתם. כמו כן, נדון בישומי המודל הביו-פסיכו-סוציאלי על בסיס ידע קליני ומחקרי.

תכנים:

- התפתחות המודל הביו-פסיכו-סוציאלי של בריאות (WHO, 2002)
- הכרה וניתוח מושגים המרכיבים את המודל הביופסיכוסוציאלי
- הכרה וזיהוי משאבים אישיים ואישיותיים
- הכרה וזיהוי משאבי סביבה
- מדדי תוצאות
- ישום המודל בפרקטיקה

מבנה הקורס:

2 שעות שבועיות, ביום א' בין השעות 16.00 - 18.00.

מתודולוגיה

הרצאות פרונטאליות, צפייה בסרטים, לימוד עצמי.

דרישות הקורס:

השתתפות בשיעורים וחומר קריאה חובה.

הערכה

מבחן אמריקאי מסכם בתום הסמסטר.

פרוט התכנים

ש	תכנים
י ע ו ר	
1	מבוא, מושגים והגדרות
2	המודל הביו-פסיכו-סוציאלי
3 - 4	לחץ ובריאות
5	הערכה וייצוג מחלה
6	הבדלים אינדיבידואלים: הכרה וזיהוי משאבים אישיים
7 - 8	הבדלים אינדיבידואלים: הכרה וזיהוי משאבים אישיותיים
9	הבדלים אינדיבידואלים: הכרה וזיהוי משאבים סביבתיים
1 1 - 1 0	דרכי התמודדות עם לחץ ומחלה
1 2	התאוששות, שיקום והחלמה
1 3	סיכום: אינטגרציה של מושגים והמודל הביו-פסיכו-סוציאלי

רשימת מקורות:

שיעור 1- מבוא, מושגים והגדרות

Klagsbrun J. (2001). Listening and Focusing: Holistic Health Care Tools for Nurses. *Nursing Clinics of North America*, 36.

Milner, Jill . (2003). compassionate care nursing with meaning: incorporating holism into nursing practice. http://findarticles.com/p/articles/mi_qa3932/is_200311/ai_n9325377/.

Harris, J.C.(2009). Toward a restorative medicine the science of care. *JAMA*, 30, 1710-1712.

שיעור 2- המודל הביו-פסיכו-סוציאלי

Engel, G.L. (1977). The need for a new medical model: A challenge for biomedicine. *Science*, 196, 129-136.

International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF).
<http://www.who.int/classifications/icf/training/icfbeginnersguide.pdf>
<http://apps.who.int/classifications/icfbrowser/>

Rosenstock IM, Strecher VJ, Becker MH.(1988). Social learning theory and the Health Belief Model. *Health education quarterly*, 15, 175- 183.

Kearney, P.M. (2004). International Classification of Functioning, Disability and Health and nursing. *Journal of Advanced Nursing*, 46, 162-170.

שיעור 3- לחץ ובריאות

Selye, H. (1955). Stress and disease. *Science*, 122, 625-631.

Thornton, L., Andersen, B. & Carson, W.(2008). Immune, endocrine, and behavioral precursors to breast cancer recurrence: a case-control analysis. *Cancer Immunology, Immunotherapy*, 57, 1471-1481.

שיעור 4- לחץ ובריאות

Lazarus, R. S., & Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal and coping*. N.Y: Springer.

Lazarus, R. S., & Folkman, S. (1993). Coping, theory and research: Past, present and future.

Psychosomatic Medicine, 55, 237-247.

שיעור 5- הערכה וייצוג מחלה

Kaptein, A., Scharloo, M., Helder, D. I., Kleijn, W. Ch., van Korlaar, I., & Woertman M. (2003).

Representations of chronic illnesses. In Linda Diane Cameron & Howard Leventhal (Eds.). *The Self-regulation of health and illness behavior* (pp 97- 118). London: Routledge Publisher.

Kemp, S., Morley, S., & Anderson, E. (1999). Coping with epilepsy: Do illness representations play a role? *British Journal of Clinical Psychology*, 38, 43-58.

Jopson, N. M. & Moss-Morris, R. (2003). The role of illness severity and illness representations in adjusting to multiple sclerosis. *Journal of Psychosomatic Research*, 54, 503-512.

Lord, S., & Robertson, N. (2005) The role of patient appraisal and coping in predicting distress in IVF.

Journal of Reproduction and Infant Psychology, 23, 319-332.

שיעור 6- הערכה והבדלים אינדיבידואלים: הכרה וזיהוי משאבים אישיים

אנטונובסקי, א. (1998). המודל הסלוטוגני כתיאוריה מכוונת בקידום בריאות. *מגמות ל"ט*, 170-181.

Hobfoll, S. E. (1989). Conservation of resources: a new attempt at conceptualizing stress. *American Psychologist*, 44, 513-524.

Zeidner, M. & Hammer, A. (1990). Life events and coping resources as predictors of stress symptoms in adolescents. *Personality and Individual Differences*, 7, 693-703.

שיעור 7- הערכה והבדלים אינדיבידואלים: הכרה וזיהוי משאבים אישיים

Ironson, G. H., O'Cleirigh, C., Weiss, A., Schneiderman, N., & Costa Jr. P.T. (2008). Personality and HIV disease

progression: Role of NEO-PI-R openness, extraversion, and profiles of engagement, *Psychosomatic Medicine*, 70, 245-253.

Watson, D., & Pennebaker, J. W. (1989). Health complaints, stress and distress: Exploring the central role of negative affectivity. *Psychological Review*, 96, 234-254.

Williams, P., O'Brien, C. D., & Colder, C. R. (2004). The effects of neuroticism and extraversion self-assessed health and health-relevant cognition. *Personality and Individual Differences*, 37, 83-94

Wistow, D., Wakefield Jr. J. A., & Goldsmith, W. M. (1990). The relationship between personality, health symptoms and disease. *Personality and Individual Differences*, 11, 717-723.

שיעור 8- הערכה והבדלים אינדיבידואלים: הכרה וזיהוי משאבים אישיותיים

Carver, C. S. (1989). Dispositional optimism and recovery from coronary artery bypass surgery: The beneficial effects on physical and psychological well being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57, 1024-1040.

Folkman, S. and Moskowitz-Tedlie, J. Positive affect and the other side of coping. (2000). *American Psychologist*, 55(6) 647-654.

Kobau, R., Dilorio, C. (2003). Epilepsy self management: A comparison of self- efficacy and outcome expectancy for medication adherence and lifestyle behaviors among people with epilepsy. *Epilepsy and Behavior*, 4, 217-225.

Pais-Ribeiro J., da Silva A., Martins, Meneses R. F., Falco, C. (2007). Relationship between optimism, disease variables, and health perception and quality of life in individuals with epilepsy. *Epilepsy and Behavior*, 11, 33-8.

שיעור 9- הערכה והבדלים אינדיבידואלים: הכרה וזיהוי משאבים סביבתיים

Ashton, E., Vosvick, M., Chesney, M., Gore-Felton, C., Koopman, C., O'Shea et al. (2005). Social support and dysfunctional coping as predictors of change in physical health symptoms among persons with HIV/AIDS. *AIDS Patient Care and Standards*, 19, 587-598.

Chan, C.W., Hon, H.C., Chien, W.T. & Lopez, V. (2004). Social support and coping in Chinese patients undergoing cancer surgery. *Cancer Nursing*, 27, 230-236.

Gore, S. (1985). Social support and styles of coping with stress. In S. Cohen & S. L. Syme (Eds.). *Stress and health* (pp. 263-278). Orlando, FL: Academic.

Jacobson, D. E., (1986). Types and timing of social support. *Journal of Health and Social Behaviour* 30, 250-264.

Thoits, P. A. (1995). Stress, coping, and social support processes: where are we? What next? *Journal of Health and Social Behavior*, 36 (Extra Issue), 53-79.

Uchino, B.N. (2004). *Social support and physical health: Understanding the health consequences of our relationships*. New Haven, CT: Yale University Press.

שיעור 10 - דרכי התמודדות עם לחץ ומחלה

Carver, C.S., Scheier, M.F. & Weintraub, J.K. (1989). Assessing coping strategies: A theoretically based approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 56, 267-283.

Cohen, F. & Lazarus, R. S. (1979). Coping with the stresses of illness. In G. C. Stone, F. Cohen & N. E. Adler (Eds.). *Health Psychology*, (pp. 217-254). San Francisco: Jossey Bass.

Tennen, H. & Affleck, G. (1996). Daily processes in coping with chronic pain: Methods and analytic strategies. In M. Zeidner & N.S. Endler (Eds), *Handbook of coping*. (pp. 151-174). New York: Wiley.

שיעור 11 - דרכי התמודדות עם לחץ ומחלה

Folkman, S. (2001). Coping and health. In Jane S. Halonen and Stephan F. Davis (Eds.). *The many faces for psychological research in 21st century* (pp. 1-19). The society for the teaching of Psychology, Publishers.
<http://teachpsych.lemoyne.edu/teachpsych/faces/text/ch01.htm>

Jacoby, A., Austin, J. K. (2007). Social stigma for adults and children with epilepsy. *Epilepsia*, 48, 6-9.

WHO, (2003). Adherence to long term therapies: Evidence for action. In Sabate E, (ed.), Geneva.
Retrieved November 9, 2004, from www.who.int/chronic_conditions/adherence/en/ - 17k

שיעור 12 - התאוששות, שיקום והחלמה

Christhensen, A.J, Ehler, S., Wiebe, J.S. (2002). Patient personality and mortality: A 4 year prospective examination of chronic renal insufficiency. *Health Psychology, 21*, 315-320.

Ho, S. M. Y., de L. Horne, D. J. & Szer, J. (2002). The adaptation of patients during the hospitalization period of bone marrow transplantation. *Journal of Clinical Psychology in Medical Settings, 9*, 167-175.

Southwick, S. M., Vythilingam, M. & Charney, D. S. (2005). The psychobiology of depression and resiliency to stress: Implications for prevention and treatment. *Annual Review of Clinical Psychology, 1*, 255-291.

שיעור 13 - סיכום: אינטגרציה של מושגים והמודל הביו-פסיכו-סוציאלי

Leventhal, H., Weinman, J., Leventhal, E. & Phillips, A. (2008). Health Psychology: The search for pathways between behavior and health. *Annual Review of Psychology, 59*, 477-505.